

Κείμενο απομαγνητοφώνησης:

Στο πλαίσιο της δημοσκόπησης με τίτλο: «Ο Φιλελευθερισμός στην Ελλάδα σήμερα» από την Kara Research για λογαριασμό του Friedrich-Naumann-Stiftung East and Southeast Europe τα ευρήματα σχετικά με τη Συμφωνία των Πρεσπών ήταν τα εξής:

- Για το 25% ήταν μια καλή συμφωνία και για τις δύο χώρες
- Για το 33% ήταν μια συμφωνία με αρκετούς συμβιβασμούς, αλλά έπρεπε να γίνει
- Για το 40% ήταν μια κακή συμφωνία και δεν έπρεπε να την υπογραφεί από την Ελλάδα
- Δ/ΔΑ 3%
- Η μεταβολή υπέρ της συμφωνίας (από το 2018) είναι αθροιστικά 16%

Σχόλιο του Ι. Αρμακόλα επί των ευρημάτων:

«Είναι πάρα πολύ σημαντικό να μελετάμε τα θέματα εξωτερικής πολιτικής και δεν συμβαίνει συχνά στις πολυπληθείς έρευνες, που γίνονται στην Ελλάδα να ασχολούμαστε και με θέματα, που αφορούν την εξωτερική πολιτική και την ασφάλεια της χώρας. Μου φάνηκαν πολύ ενδιαφέροντα τα ευρήματα της έρευνας, δεν έχω πρόσβαση στα αναλυτικά δεδομένα, ώστε να μπορώ να μιλήσω με μεγάλη ασφάλεια. Θα είχε ενδιαφέρον να βλέπαμε κάποια δημογραφικά δεδομένα ή την κομματική, πολιτική ταύτιση των ερωτώμενων. Μπορώ να κάνω όμως μια προσωρινή εκτίμηση με βάση αυτά που έχουμε στη διάθεσή μας. Βλέπω μια διαφορά σε σχέση με δεδομένα, που είχαμε στο πρόσφατο παρελθόν.

Πριν από περίπου ένα χρόνο στο πρόγραμμα N/A Ευρώπης του ΕΛΙΑΜΕΠ, που μελετάμε συστηματικά είχαμε κάνει μια σχετική έρευνα, 1,5 χρόνο, μετά τη Συμφωνία των Πρεσπών είδαμε μια αισθητή υποχώρηση αυτών, που απορρίπτουν πλήρως τον συμβιβασμό και μια αύξηση αυτών, που επιθυμούν έναν συμβιβασμό με τη Βόρεια Μακεδονία. Αλλά και για να συγκρίνουμε με τη δική σας έρευνα, η Συμφωνία των Πρεσπών συνέχιζε να είναι πάρα πολύ αντι-δημοφιλής. Οι 2 στους 3 ερωτώμενους στη δική μας έρευνα είχαν πει ότι η Ελλάδα δεν είχε κανένα όφελος ή σχεδόν κανένα όφελος από αυτή τη συμφωνία.

Στη δική σας έρευνα βλέπουμε μια αλλαγή στην εικόνα. Ένας «σκληρός πυρήνας» 40% των ερωτώμενων θεωρεί ότι ήταν μια κακή συμφωνία και δεν έπρεπε να είχε υπογραφεί, αλλά υπάρχει μια αισθητή αύξηση και αυτών, που θεωρούν ότι ήταν μια καλή συμφωνία, αλλά και αυτών, που θεωρούν ότι ήταν ένας συμβιβασμός που έπρεπε να γίνει.

Πως εξηγείται αυτή η αλλαγή; Κατ' αρχάς να ξεκαθαρίσουμε ότι σύμφωνα με τη δική μου ανάλυση δεν έχει αλλάξει κάτι δραματικά στα πολιτικά δεδομένα, δηλαδή δεν έχει αλλάξει κάτι στη σχέση των δύο χωρών, ούτε έχουν μεγάλη αλλαγή στον τρόπο που αντιμετωπίζει η κυβέρνηση τη Βόρεια Μακεδονία. Η νέα κυβέρνηση της Νέας Δημοκρατίας, που δεν υπέγραψε τη συμφωνία έχει κάπως «μαλακώσει» τη ρητορική της και τονίζει πάρα πολύ το ζήτημα της υλοποίησης.

Το δικό μου συμπέρασμα από αυτά τα νέα δεδομένα της έρευνάς σας είναι ότι υπάρχει ένα αξιοσημείωτο ποσοστό πιο μετριοπαθών ερωτώμενων ψηφοφόρων της ΝΔ, που δεν έχουν

τόσο σκληρά απορριπτική στάση έναντι στη Βόρεια Μακεδονία, που θα μπορούσαν και να υποστηρίξουν τη Συμφωνία, αλλά απλώς είχαν ταυτιστεί την περίοδο της κρίσης και των διαπραγματεύσεων με την αντίθετη άποψη, λόγω κομματικής ταύτισης ή και της πολιτικής πόλωσης, που υπήρχε εκείνη την περίοδο που ήταν ουσιαστικά μια περίοδος λίγο πριν τις εκλογές στην Ελλάδα, λόγω επίσης της συναισθηματικής φόρτισης της περιόδου αυτής. Αυτή τη στιγμή, αυτοί οι ερωτώμενοι κατά κάποιον τρόπο απελευθερώνονται και χαλαρώνουν λίγο την άποψή τους σε σχέση με το θέμα και αυτό συμβαίνει, γιατί παίρνουν το έμμεσο μήνυμα από την κυβέρνηση ότι ουσιαστικά παρά το γεγονός ότι η ΝΔ ήταν εναντίον της Συμφωνίας των Πρεσπών ως αντιπολίτευση πλέον φαίνεται έμμεσα να την υιοθετεί και να θέλει την υλοποίησή της. Σταδιακά, λοιπόν, φαίνεται ότι λαμβάνουν το μήνυμα από την κυβέρνηση και αναθεωρούν τη στάση τους.

Αυτό είναι ένα γνωστό φαινόμενο στην πολιτική επιστήμη λέγεται “queuing” ή και “leadership effect”, ουσιαστικά επίδραση της ηγεσίας, δηλαδή ακολουθούμε την πολιτική του ηγέτη της χώρας ή του κόμματος με το οποίο ταυτιζόμαστε. Εφόσον έχει μαλακώσει η κυβέρνηση και το κόμμα της ΝΔ τη θέση της, οι πιο μετριοπαθείς ακολουθούν. Κατά βάση δεν θεωρώ ότι έχει αλλάξει στον πυρήνα της κοινής γνώμης η άποψη για τη Συμφωνία των Πρεσπών, γιατί δεν έχει γίνει καμία συζήτηση για τη Συμφωνία για το ποια είναι τα οφέλη της. Εγώ είμαι υπέρ της άποψης ότι υπάρχουν πολλά οφέλη για την Ελλάδα, αλλά αυτή η συζήτηση δεν έχει γίνει ποτέ δημόσια»

-Μπορούμε να αισιοδοξούμε με αυτά τα αποτελέσματα για τις σχέσεις στα Βαλκάνια;

«Οι σχέσεις της Ελλάδας με τα Βαλκάνια εξαρτώνται πρώτα και κύρια από την πολιτική της χώρας και όχι, από την κοινή γνώμη. Η Ελλάδα όντας μια σημαντική χώρα για την περιοχή και για τις πιο αδύναμες χώρες των Δυτικών Βαλκανίων, που είναι προς ένταξη στην Ε.Ε, θα έπρεπε να παίζει πιο ενεργό ρόλο, έχει άλλωστε τα διπλωματικά εφόδια, τη γνώση, την εμπειρία να είναι πρωτοπόρος όχι απλώς οικονομικά, ή σε επίπεδο ρητορικής, αλλά πρωτοπόρος στο να καθοδηγεί τις χώρες αυτές, να τις βοηθά να ενταχθούν στην Ε.Ε.

Έχουμε για παράδειγμα αυτή τη στιγμή την κρίση μεταξύ Βουλγαρίας – Βόρειας Μακεδονίας θα μπορούσε κάλλιστα η Ελλάδα, που έχει πολύ καλές σχέσεις με τη Σόφια, τώρα πλέον και με τα Σκόπια να παίζει έναν πιο ενεργό, διαμεσολαβητικό ρόλο. Άρα νομίζω ότι η Ελλάδα θα μπορούσε να παίζει έναν πολύ σημαντικότερο ρόλο.

Για να επιστρέψουμε στο ζήτημα της κοινής γνώμης θεωρώ ότι μπορεί να υποστηρίξει έναν τέτοιο ρόλο. Βλέπουμε δηλαδή ότι πολλές φορές η εκάστοτε ελληνική κυβέρνηση δεν είναι τόσο ενεργή στα Βαλκάνια, γιατί πιστεύουν με βάση τη κοινή γνώμη, με βάση τα media ότι δεν υπάρχει ενδιαφέρον για την περιοχή, ότι υπάρχει μια αποστασιοποίηση από ό,τι συμβαίνει εκεί. Αν δούμε βελτίωση της εικόνας σε επίπεδο κοινής γνώμης, ίσως και η ίδια η εξωτερική πολιτική δει ότι υπάρχει και κάποιος πολιτικός όφελος στο να «σπρώξει» λίγο περισσότερο την «βαλκανική ατζέντα». Αλλά, όπως καταλαβαίνετε, αυτά είναι λίγο αλληλένδετα. Για να βελτιωθεί η εικόνα της κοινής γνώμης πρέπει και η πολιτική, και η κυβέρνηση και τα κόμματα να παίξουν τον ρόλο τους στην ενημέρωση. Αντίστοιχα εφ’

όσον βελτιωθεί η εικόνα στην κοινή γνώμη, θα υπάρχει το υποστηρικτικό πλαίσιο για να παίξουμε πιο ενεργό ρόλο στην περιοχή».